

ший час ніякі інструктивні технологічні вимоги не дотримувалися усіма працівниками заводів з традиційно російським причин. Цікавим у даному сенсі є результат компанії «Кедбері», яка розробила і реалізувала спеціальну програму «Управління заради прибутку», складовими елементами якої також була модель професійних компетенцій.

Показовим є приклад діяльності міжнародної компанії «Філіп Морріс Україна». Компанія функціонує на ринках різних країн, впроваджуючи в них власні стандарти якості та корпоративного управління, у тому числі й управління персоналом. Так, компанія вже давно застосовує у своїй діяльності моделі компетенцій персоналу, які слугують надійними орієнтирами майже у всіх напрямках управління персоналом: підборі персоналу, його адаптації та розстановці, плануванні розвитку персоналу, оцінюванні персоналу, формуванні кадрового резерву, кар'єрному просуванні.

Висновки і пропозиції. В актуальних умовах менеджмент може бути охарактеризований як багатаспектне явище, яке зображає практично усі сфери життєдіяльності суспільства. Фахівці наголошують, що наявність багатьох теорій щодо організації та управління не дає можливості обрати жодну як універсальну. Але ж безліч існуючих підходів пов'язує єдина ідея, яка дає право говорити, що у центрі всіх сучасних концепцій – людина [2; 4; 5]. В умовах глобалізації ринку праці зміни у підходах до управління персоналом та боротьби конкурентів за персонал на світових ринках обумовлюють необхідність формування нової моделі розвитку кадрового складу промислових підприємств, унікальність якої є надавання високого рівня конкурентоспроможності персоналу шляхом введення систем корпоративного навчання, стимулювання інноваційного і творчого розвитку колективу та загальної інтелектуалізації людського капіталу. Осно-

вні зміни у виробничих відносинах необхідно робити у формуванні нових моделей взаємодії власників робочих місць і власників робочої сили шляхом забезпечення конкурентоспроможності персоналу підприємства на основі співпраці із суб'єктами HR-ринку й впровадження нових форм кадрової роботи.

Багатокомпонентні складові конкурентоспроможності кадрового складу і різноманітність чинників, що її визначають, неможливість уніфікації професійно-кваліфікаційних вимог до конкурентоспроможного персоналу промислових підприємств зумовлюють можливість використання компетенції як узагальнюючої характеристики конкурентоспроможності персоналу.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Виноградський М.Д. Управління персоналом : [навчальний посібник для вузів] / М.Д. Виноградський. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 504 с.
2. Лазарева О.В. Міжнародний менеджмент : навчальний посібник / О.В. Лазарева. – Миколаїв : ЧДУ ім. Петра Могили, 2009. – 189 с.
3. Управление персоналом международной компании [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.hrliga.com/index.php?module=profession&op=view&id=1133>.
4. Козаченко Г.В. Сучасні підходи до розвитку людських ресурсів міжнародних бізнес-структур / Г.В. Козаченко, О.А. Немашкало // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – 2010. – Ч. I. № 12(154). – С. 104-110.
5. Часовська О.А. Порівняльна характеристика моделей управління персоналом в міжнародному бізнесі / О.А. Часовська // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – 2009. – № 9(139). – С. 180-186.
6. Клецова К.В. Формування компетенцій персоналу як основа забезпечення його конкурентоспроможності на ринку праці / К.В. Клецова // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – 2010. – № 1(143). – Ч. I. – С. 144-151.

УДК 338.462

Волковська Я.В.
аспірант кафедри бухгалтерського обліку
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО КОМПЛЕКСУ

Стаття присвячена визначенню та порівнянню понять «готельно-ресторанний комплекс», «готельно-ресторанний бізнес», «готельно-ресторанне господарство». У статті відзначено сутність підприємств готельно-ресторанного комплексу. Також сформульовано основні особливості підприємств готельного господарства.

Ключові слова: готельно-ресторанний комплекс, готельно-ресторанний бізнес, готельно-ресторанне господарство, готель, ресторан.

Волковская Я.В. ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СУЩНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ ГОСТИНИЧНО-РЕСТОРАННОГО КОМПЛЕКСА

Статья посвящена определению и сравнению понятий «гостинично-ресторанный комплекс», «гостинично-ресторанный бизнес», «гостинично-ресторанное хозяйство». В статье отмечена сущность предприятий гостинично-ресторанного комплекса. Также сформулированы основные особенности предприятий гостиничного хозяйства.

Ключевые слова: гостинично-ресторанный комплекс, гостинично-ресторанный бизнес, гостинично-ресторанное хозяйство, гостиница, ресторан.

Volkovska I.V. ECONOMIC ESSENCE OF THE ENTERPRISES OF THE HOTEL RESTAURANT COMPLEX

The article deal with definition and comparison such terms as «hotel-restaurant complex», «hotel-restaurant business», «hotel-restaurant household». It is noted the essence of the enterprises of the hotel restaurant complex in the article. Also it is formulated main features of the hotel household enterprises.

Keywords: hotel-restaurant complex, hotel-restaurant business, hotel-restaurant household, hotel, restaurant.

Постановка проблеми. У результаті розвитку ринкової економіки можна спостерігати збільшення конкуренції у кожній сфері діяльності. При цьому кожного року з'являються різновиди діяльності у кожній сфері, виходячи з того, що потребує споживач, які настрої та можливості в суспільства. Це означає, що необхідно точно розуміти, чим займається те чи інше підприємство та яке становище у цій галузі в регіоні та країні для подальшого аналізу. Готельно-ресторанні комплекси є досить розповсюдженим явищем та необхідною складовою економіки, зокрема індустрії гостинності. Проте економічну сутність таких підприємств та взагалі, які підприємства належать до цих комплексів, досі не визначено, що підвищує актуальність цього дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями розвитку підприємств готельно-ресторанного комплексу займалися такі вчені й економісти-практики, як С.В. Мельниченко, М.М. Оносов, О.А. Воробйова, Т.І. Ткаченко, М.І. Долішній, Н.С. Прокопенко, Л.М. Кузьменко, В.Ф. Семенов, В.Г. Топольник, С.К. Харічков, Л.І. Нечаюк, Н.О. Телеш та ін. Проте, незважаючи на досягнення цих учених, варто зазначити, що досі немає точного визначення поняття «готельно-ресторанний комплекс», що підтверджує актуальність цього дослідження.

Постановка завдання. Метою дослідження є визначення сутності та порівняння понять «готельно-ресторанний комплекс», «готельно-ресторанний бізнес», «готельно-ресторанне господарство» та охарактеризування особливостей готельного господарства.

Об'єктом дослідження є готельно-ресторанне господарство.

Предметом дослідження є особливості діяльності підприємств готельно-ресторанного господарства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Упродовж дослідження було виявлено, що при охарактеризуванні одночасної діяльності готелів та ресторанів використовуються такі поняття: «готельно-ресторанний комплекс», «готельно-ресторанний бізнес» та «готельно-ресторанне господарство». Зазвичай ці поняття вживають інтуїтивно та часто плутають, використовуючи як синоніми, проте їхні значення дещо відрізняються. Отже, необхідно проаналізувати підходи до визначень таких понять, як «комплекс»,

«бізнес» та «господарство» для розуміння сутності цих понять та коли яке поняття доцільно використовувати.

Перш за все варто визначитися, що таке комплекс. У цілому комплекс (англ. – complex) – це сукупність чогось, що становить одне ціле. Отже, нами було проаналізовано такі підходи до визначення поняття «комплекс», що представлено у таблиці 1.

Відповідно до Наказу Державної туристичної адміністрації України № 19 від 16.03.2004 готель – це підприємство будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, що складається із шести і більше номерів та надає готельні послуги з тимчасового проживання з обов'язковим обслуговуванням [8]. Згідно із ДСТУ 4281:2004 ресторан – це заклад ресторанного господарства з різноманітним асортиментом продукції власного виробництва і закупних товарів, високим рівнем обслуговування і комфорту у поєднанні з організаціями відпочинку і дозвілля споживачів; при цьому ресторанне господарство визначається як вид економічної діяльності суб'єктів господарської діяльності щодо надавання послуг відносно задоволення потреб споживачів у харчуванні з організаціями дозвілля або без нього [9]. Отже, можна запропонувати таке визначення поняття «готельно-ресторанний комплекс»: це група суб'єктів господарювання, що включає в себе готелі та ресторани, які надають послуги з тимчасового розміщення та організації харчування.

Також важливим є дослідження поняття «бізнес». Зазвичай під бізнесом розуміється та чи інша діяльність. Думки щодо визначення сутності бізнесу представлено у таблиці 2.

Тобто бізнес – це не саме підприємство, а підприємництво, тобто діяльність. Тому можна запропонувати таке визначення поняття «готельно-ресторанний бізнес»: це економічна діяльність підприємств готельно-ресторанного комплексу в умовах ринкової системи господарювання, що спрямована на задоволення потреб суспільства у тимчасовому розміщенні та харчуванні з метою отримання прибутку.

Поняття «господарство» є досить розповсюдженим та використовується у різних сферах, проте також необхідно розуміти, коли таке використання

Таблиця 1

Підходи до визначення поняття «комплекс»

Джерело	Визначення
Великий бухгалтерський словник за ред. А.Н. Азри-ляна [1]	Комплекс – це сукупність, поєднання предметів, дій, явищ чи властивостей, що складають одне ціле.
Н.М. Попадинець [2]	Комплекс – це територіальні частини та економічна доцільність певних, властивих для того чи іншого етапу розвитку пропорцій між виробничими й територіальними частинами, а також наявність взаємозв'язаних виробничих елементів галузей.
Завадський Й.С. Економічний словник [3]	Комплекс – це сукупність предметів, дій, явищ чи властивостей, що складають одне ціле.
Тлумачний словник української мови [4]	Комплекс – це сукупність апаратів, машин і т. ін., які діють в єдиній системі.
Тлумачний словник української мови [4]	Комплекс – це декілька будівель, споруд, що мають загальне призначення.
Крисін Л.П. Тлумачний словник іноземних слів [5]	Комплекс – це сукупність, поєднання чого-небудь.
Крисін Л.П. Тлумачний словник іноземних слів [5]	Комплекс – це сукупність галузей народного господарства, що пов'язані одна з одною.
Ожегов С.І. Тлумачний словник російської мови [6]	Комплекс – це група будівель, споруд єдиного призначення.
Тлумачний словник економіста [7]	Комплекс – це сукупність об'єктів, предметів, дій тощо, тісно пов'язаних і взаємодіючих між собою, що створюють єдине ціле.
Тлумачний словник економіста [7]	Комплекс – це група взаємопов'язаних галузей, підприємств, що виробляють однорідну продукцію.

є доречним, а коли – суперечить змісту. Приклади визначень цього поняття надано у таблиці 3.

Таким чином, готельно-ресторанне господарство – це сукупність підприємств готельно-ресторанного комплексу, що займаються тимчасовим розміщенням та організацією харчування. Тобто можна стверджувати, що підприємства готельно-ресторанного комплексу займаються готельно-ресторанним бізнесом, та їх сукупність складає готельно-ресторанне господарство і в цьому відмінність між цими поняттями.

Економічна сутність підприємств готельно-ресторанного комплексу полягає в тому, що, з одного

боку, має нематеріальний характер (готельні послуги) і результатом діяльності таких підприємств є не готова продукція, а надання сукупності особливого виду послуг, при цьому ці послуги неможливо надати без наявності певної матеріально-технічної бази та досвідченого персоналу, що створюють враження у споживачів від наданої послуги, і, отже, сприяють збільшенню чи зменшенню попиту, тому є основою реалізації запропонованих послуг. З іншого боку, ресторани послуги мають матеріальний характер, і результатом виступає приготовлена страва (готова продукція) та напій (готова продукція чи товар).

Таблиця 2

Підходи до визначення поняття «бізнес»

Джерело	Визначення
Л.І. Нечаюк, Н.О. Телеш [10, с. 10]	Бізнес – це діяльність, спрямована на отримання прибутку шляхом виробництва й реалізації певної продукції чи послуг.
Паблік рилейшнз: Краткий толковий словарь [11, с. 4]	Бізнес – це загальноекономічний термін, що означає підприємницьку діяльність суб'єкта, яка є джерелом доходу.
Завадський Й.С. Економічний словник [3, с. 24]	Бізнес – це ініціативна економічна діяльність, що характеризує сферу діяльності господарюючого суб'єкта і його економічних інтересів. Характеризує також справу в тій чи іншій галузі підприємництва, коли за наявності певного ризику досягається намічений комерційний успіх.
Райзберг Б.А., Лозовський Л.Ш., Стародубцева Є.Б. Сучасний економічний словник [12]	Бізнес – це ініціативна економічна діяльність, здійснювана за рахунок власних або позикових коштів на свій ризик і під свою відповідальність, головними цілями якої є отримання прибутку і розвиток власної справи.
Словник української мови: в 11 томах. – Том 1 [3]	Бізнес – це комерційна, біржова або підприємницька діяльність як джерело наживи в капіталістичному світі.
В. Коноплицький, А. Філіна [14]	Бізнес – це будь-яка організована законна діяльність, головною метою якої є отримання прибутку. Регулюється національним законодавством та міжнародними угодами.
Кузьмін В.В. Термінологічно-тлумачний словник сфери підприємницької діяльності [15]	Бізнес – будь-яка економічна діяльність в умовах ринкової системи господарювання, що приносить власнику певний зиск (прибуток).
Тлумачний словник. Сучасні товарознавчі терміни [16, с. 20]	Бізнес – економічна діяльність, що спрямована на задоволення потреб суспільства в товарах, послугах, окремих роботах з метою отримання прибутку.
Економічна енциклопедія. У трьох томах [17, с. 102-103]	Бізнес – підприємницька, комерційна діяльність чи будь-яка інша діяльність, що не суперечить закону і спрямована на отримання прибутку.
Г.Ф. Пугачевський [18]	Бізнес – це підприємницька зайнятість з різноманітними видами економічної діяльності, окрім операцій і процедур з обміну товарами.

Таблиця 3

Приклади визначення поняття «господарство»

Джерело	Визначення
В.В. Алопій, І.П. Мішук, В.М. Робицький, С.І. Рудницький, Ю.М. Хом'як [19]	Ринкове господарство – це сукупність підприємств і філіалів ринків: ринкових комплексів, ринків, міні-ринків, зон і майданчиків для ведення торгівлі усіх форм власності. За своєю суттю ринкове господарство являє собою своєрідну матеріально-технічну базу торгівлі на ринках.
Словник української мови: в 11 томах. – Том 2, 1971 [20]	Господарство – це сукупність виробничих відносин того чи іншого суспільного укладу; спосіб виробництва.
Тлумачний словник російської мови за ред. Д.Н. Ушакова [21]	Господарство – це виробництво, економіка; Сукупність усього, що служить для виробництва, становить виробництво.
Тлумачний словник російської мови за ред. Д.Н. Ушакова [21]	Господарство – це господарська діяльність, заняття виробничою, фінансовою, економічною стороною будь-якою справою.
Борисов О.Б. Великий економічний словник [22]	Господарство – це сукупність природних і вироблених в результаті діяльності людини засобів, використовуваних для створення, підтримки, поліпшення умов і засобів існування, життєзабезпечення.
Ожегов С.І., Шведова Н.Ю. Тлумачний словник російської мови [6]	Господарство – це виробництво, економіка.
Єфремова Т.Ф. Новий словник російської мови. Тлумачно-словоутворюючий [23]	Господарство – це сукупність того, що служить для виробництва, становить виробництво; виробництво, економіка.
Тлумачний словник Даля [24]	Господарство – це домоведення; завідування, управління порядком та витратами по закладах.
Комерційний словник [25]	Господарство – це організація господарської діяльності, заснована на планомірному і доцільному скоєнні трудових дій.
Енциклопедія Брокгауза і Ефрона [26]	Господарство – так називається в політичній економії сукупність господарських дій, об'єднаних в одне ціле.
Великий бухгалтерський словник за ред. А.Н. Азриліяна [1]	Господарство – це виробнича одиниця; виробництво, економіка; обладнання виробництва.

Основними (комплексуючими) послугами готельного підприємства є розміщення (надання номерів та послуг, що з цим пов'язані) та харчування (як поєднання виробництва, торгівлі та обслуговування), що було відзначено раніше [27, с. 54].

Відповідно до Наказу Державної туристичної адміністрації України № 19 від 16.03.2004 готельна послуга – це дії (операції) підприємства з розміщення споживача шляхом надання номера (місця) для тимчасового проживання в готелі, а також інша діяльність, пов'язана з розміщенням та тимчасовим проживанням. Готельна послуга складається з основних та додаткових послуг, що надаються споживачу відповідно до категорії готелю [8]. Підприємствам готельного господарства притаманні такі характерні риси:

- значна кількість готелів присвоює собі зірки без проходження необхідної процедури сертифікації, що значно ускладнює процес систематизації інформаційної бази даних по готельному господарству, що створює проблеми у дотриманні необхідних вимог у готелі з «самосертифікацією»;

- існування національної та міжнародної сертифікації готелів, що створює дисбаланс у кількості додаткових послуг, рівні сервісу, стані матеріально-технічної бази готелів з однаковою категорією;

- низький відсоток готелів, що входять до світових готельних мереж. Нині на ринку готельних послуг України представлені Резідор Хотел Груп, Хаят, ІнтерКонтиненталь, Бест Вестерн Хотелз, Аккор;

- необґрунтовано завищені ціни на готельні послуги через низький рівень конкуренції у цій ринковій ніші та недостатність якісного сервісу;

- велика кількість готелів залишилися у спадок від Радянського Союзу, тому вони не відповідають елементарним нормам санітарії, житловим умовам, а персонал працює за радянськими стандартами обслуговування;

- більшість готелів України належать бізнесменам, для яких готельне господарство є непрофільним бізнесом і вони не мають досвіду в ефективному управлінні готельними комплексами;

- українські готелі недостатньо використовують інтернет-канали збуту, особливо GDS або інші системи онлайн бронювання [28, с. 101];

- споживач, як правило, присутній у виробничому процесі, тобто має місце більш тісний контакт або взаємодія із споживачем;

- готельне підприємство – це «оселя поза оселею», тому воно працює 24 години на добу і 365 днів на рік;

- розміщення готельного підприємства визначається насамперед місцезнаходженням потенційного споживача;

- послуги гостинності мають зазвичай комплексний характер і включають: розміщення, харчування, транспортне та екскурсійне обслуговування [29, с. 70-71];

- органічний зв'язок з іншими секторами туристичної галузі;

- соціально спрямований характер діяльності, що лише частково регулюється ринком;

- сезонний характер багатьох готельно-туристичних закладів [30, с. 25].

Висновки. Таким чином, можна зробити висновок, що такі поняття, як готельно-ресторанний комплекс, готельно-ресторанний бізнес та готельно-ресторанне господарство, мають свої відмінності, що повинно враховуватися при охарактеризуванні

тих чи інших підприємств. Так, готельно-ресторанний комплекс є частиною готельно-ресторанного господарства, а готельно-ресторанний бізнес означає безпосередню діяльність. Крім того, особливістю діяльності підприємств готельно-ресторанного комплексу є надання набору різних видів послуг, що мають більшою частиною нематеріальний характер (лише готовий продукції ресторану можна надати матеріальний характер), що ускладнює процес управління діяльністю підприємства. Також підприємства готельного господарства мають свої характерні риси, що не можна не враховувати при управлінні для збільшення ефективності діяльності.

Напрямами подальших досліджень є тенденції розвитку підприємств готельно-ресторанного комплексу.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Большой бухгалтерский словарь / Под ред. А.Н. Азрилияна. – Москва : Институт новой экономики, 1999. – 574 с.
2. Попадинець Н.М. Лісопромисловий комплекс як складова внутрішнього ринку України / Н.М. Попадинець [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://mer.fem.sumdu.edu.ua/content/acticles/issue_15/N_M_PopadinetsTimber_industry_complex_as_structure_component_of_the_domestic_market_of_Ukraine.pdf.
3. Завадський І.С. Економічний словник / І.С. Завадський, Т.В. Осовська, О.О. Юшкевич. – Київ : Кондор, 2006. – 355 с.
4. Тлумачний словник української мови E-slovník [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eslovník.com/>.
5. Крысин Л.П. Толковый словарь иноязычных слов / Л.П. Крысин. – М. : Эксмо, 2008. – 944 с.
6. Ожегов С.И. Толковый словарь русского языка / С.И. Ожегов, Н.Ю. Шведова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.lib.ru/DIC/OZHEGOW/ozhegow_e_l.txt.
7. Тлумачний словник економіста [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://subject.com.ua/economic/dict1/1104.html>.
8. Наказ Державної туристичної адміністрації України № 19 від 16.03.2004 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0413-04>.
9. ДСТУ 4281:2004. Заклади ресторанного господарства. Класифікація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dbn.at.ua/load/normativy/dstu/5-1-0-939>.
10. Нечаюк Л.І. Готельно-ресторанний бізнес: менеджмент / Л.І. Нечаюк, Н.О. Телеш [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://tourlib.net/books_ukr/nechayuk22.htm.
11. Паблик рилейшнз: Краткий толковый словарь для студентов специальности 7.050107 – «Экономика предприятия» заочной формы обучения / Сост. А.Ф. Белинский. – Севастополь : Издательство СХТУ, 2007. – 28 с.
12. Райзберг Б.А. Современный экономический словарь / Б.А. Райзберг, Л.Ш. Лозовский, Е.Б. Стародубцева [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://tochka.com/info/glossary/?srch=%D0%91%D0%98%D0%97%D0%9D%D0%95%D0%A1>.
13. Словник української мови : в 11 томах. – Том 1, 1970 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sum.in.ua/p/1/179/1>.
14. Коноплицкий В. Толковый словарь экономических терминов / В. Коноплицкий, А. Филина [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bibliotekar.ru/biznes-15/index.htm>.
15. Кузьмін В.В. Фінансові основи підприємництва : навч. пос. / В.В. Кузьмін [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ebooktime.net/book_38_glava_70_Термінологічно-ф.html.
16. Пугачевський Г.Ф. Сучасні товарознавчі терміни : тлумач. слов. / Г.Ф. Пугачевський [та ін.]. – К. : Київ. нац. торг.-економ. ун-т, 2008. – 160 с.
17. Економічна енциклопедія. У 3 т. / За ред. С.В. Мочерного [та ін.]. – К. : Академія, 2000. – 952 с.
18. Пугачевський Г.Ф. Категорії «торгівля», «комерція», «бізнес»: сутність і відношення до товарознавства / Г.Ф. Пугачевський [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&image_file_name=PDF/Ti_2012_4_3.pdf.
19. Алопій В.В. Організація торгівлі / В.В. Алопій, І.П. Мішук, В.М. Робицький, С.І. Рудницький, Ю.М. Хом'як [Електронний

- ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/12601206/marketing/organizatsiya_torgivli.
20. Словник української мови : в 11 томах. – Том 2, 1971 [Електронний ре-сурс]. – Режим доступу : <http://sum.in.ua/s/ghospodarstvo>.
 21. Толковый словарь русского языка / Под ред. Д.Н. Ушакова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://biblioclub.ru/?page=dict&dict_id=117.
 22. Борисов А.Б. Большой экономический словарь / А.Б. Борисов [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://tochka.com/info/glossary/?srch=%D0%A5%D0%9E%D0%97%D0%AF%D0%99%D0%A1%D0%A2%D0%92%D0%9E>.
 23. Ефремова Т.Ф. Новый словарь русского языка. Толково-словообразовательный [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.efremova.info/word/xozjajstvo.html#VcU8bLXdeKg>.
 24. Толковый словарь Даля. – 1863–1866 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://slovari.yandex.ua/~%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B8/%D0%A2%D0%BE%D0%BB%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D1%8B%D0%B9%20%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%80%D1%8C%20%D0%94%D0%B0%D0%BB%D1%8F/%D0%A5%D0%9E%D0%97%D0%AF%D0%99%D0%98%D0%A7%D0%90%D0%A2%D0%AC/>.
 25. Коммерческий словарь [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://enc-dic.com/commercial/Hozyajstvo-1222.html>.
 26. Энциклопедия Брокгауза и Эфрона [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://enc-dic.com/brokgause/Hozjajstvo-36172.html>.
 27. Саак А.Э. Менеджмент в индустрии гостеприимства (гостиницы и рестораны) : учебное пособие / А.Э. Саак, М.В. Якименко. – СПб. : Питер, 2012. – 432 с.
 28. Мельниченко С.В. Маркетингова політика в готельному бізнесі : монографія / С.В. Мельниченко, А.В. Магалецький. – К. : Київський національний торгово-економічний університет, 2011. – 344 с.
 29. Ткаченко Т.І. Управління якістю готельних послуг : монографія / Т.І. Ткаченко, С.В. Мельниченко, М.В. Новак. – К. : Київський національний торгово-економічний університет, 2006. – 234 с.
 30. Фінансово-економічний механізм управління діяльністю готельних підприємств : монографія / Н.С. Прокопенко, М.І. Вихлюк, Н.П. Бакеренко. – Л. : Ліга-Прес, 2013. – 192 с.

УДК 336.221

Гринюк Р.М.

здобувач кафедри економіки та безпеки підприємства
Східноєвропейського національного університету
імені Лесі Українки

МАКРОЕКОНОМІЧНІ ІНДИКАТОРИ ОЦІНКИ РОЗВИТКУ ПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

У статті доведено необхідність оцінки ефективності системи прямого оподаткування. Автором показано динаміку основних макроекономічних показників, що відображають систему прямого оподаткування держави. Проведено аналіз стану розвитку системи прямого оподаткування протягом 2008–2013 рр. Досліджено вплив системи прямого оподаткування на розвиток інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва.

Ключові слова: пряме оподаткування, податок на прибуток, валовий внутрішній продукт, податкові надходження, інвестиції.

Гринюк Р.М. МАКРОЕКОНОМИЧЕСКИЕ ПОКАЗАТЕЛИ ОЦЕНКИ РАЗВИТИЯ ПРЯМОГО НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ ПРЯМОГО ОПОДАТКОВАНИЯ ПИДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

В статье доказана необходимость оценки эффективности системы прямого налогообложения. Автором отражена динамика основных макроэкономических показателей, отражающих систему прямого налогообложения государства. Проведен анализ развития системы прямого налогообложения в течение 2008–2013 гг. Исследовано влияние системы прямого налогообложения на развитие инвестиционной деятельности субъектов предпринимательства.

Ключевые слова: прямое налогообложение, налог на прибыль, валовый внутренний продукт, налоговые поступления, инвестиции.

Grunyk R.M. MACROECONOMIC INDICATORS ASSESSMENT OF DIRECT TAXATION OF ENTERPRISES IN UKRAINE

In this paper is the necessity of evaluating the effectiveness of the system of direct taxation. The author shows the dynamics of the main macroeconomic indicators reflecting the direct taxation system of the state. An analysis of the development of direct taxation for 2008–2013 years. Studied efflux system of direct taxation on the development of investment entities.

Keywords: direct taxation, income tax, gross domestic product, tax revenues, investments.

Постановка проблеми. Прямі податки широко використовуються у світі з метою здійснення прямого впливу на поведінку суб'єктів господарювання. Виходячи з цього, тенденції розвитку системи прямого оподаткування визначаються загальнодержавною податковою політикою. Разом з тим система прямого оподаткування повинна вирішити дуалістичне завдання – з одного боку, забезпечити достатні обсяги податкових надходжень до державного бюджету, а з іншого – сприяти розширеному відтворенню кожного суб'єкта господарювання шляхом реалізації прямими податками інвестиційної функції. Ефективність системи прямого оподаткування оцінюється на основі дослідження тенденцій релевантних макроекономічних показників: темпів зростання валового

внутрішнього продукту, частки прямих податків у їх загальному обсязі, обсягів інвестицій за рахунок власних фінансових ресурсів тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженнями сутності податків та особливостей їх стягнення в Україні та закордоном займалися такі науковці, як О. Василик, А. Гальчинський, А. Крисоватий, Я. Литвиненко. Проблеми аналізу індикаторів розвитку податкової системи відображені у працях Т.М. Чернякова, М.М. Соловей, В.М. Мельника, А.М. Соколовської та інших. Проте розробки науковців стосуються особливостей оцінки ефективності податкової системи України в цілому.

Постановка завдання. Метою дослідження є ідентифікація основних макроекономічних показників,